

2022-04-19

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS 2021/1052

Motion – Anslut Nacka kommun till en del av finska förvaltningsområdet

Motion den 18 oktober 2021 av Khashayar Farmanbar (S)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande.

Kommunfullmäktige noterar att förutsättningarna och möjligheterna för att ansluta kommunen till ett finskt förvaltningsområde redogörs för i ärendet och med denna notering är motionen färdigbehandlad.

Kommunfullmäktige noterar även att kommunstyrelsen generellt ser över och säkerställer att kommunen lever upp till kraven i 2019 års stärkta minoritetslagstiftning.

Sammanfattning av ärendet

I motionen föreslås att Nacka kommun utreder förutsättningarna och möjligheterna för att ansluta sig till det finska förvaltningsområdet.

Iv utredningen av motionen görs en genomgång av hur förvaltningsområden regleras i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt vad som gäller vad gäller frivillig anslutning till ett förvaltningsområde. I ärendet framgår även tidigare beslut i ärendet.

Förslagen i motionen

I motionen föreslås att Nacka kommun utreder förutsättningarna och möjligheterna för att ansluta sig till det finska förvaltningsområdet.

Enhetens utredning och bedömning

Minoritetslagstiftningen

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk gäller i hela Sverige. Den beskriver vilka rättigheter som minoriteterna har i hela landet och

inom de speciella förvaltningsområden som finns för samiska, meänkieli och finska.

- Kommuner och regioner ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt minoritetslagen och de föreskrifter som lagen hänvisar till.
- Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. De ska även främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige.
- Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.
- Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt, samråda med minoriteterna i sådana frågor. Samråd ska ske genom en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande.
- Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barn och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar.
- Kommuner och regioner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Uppgifter om dessa ska på begäran lämnas till Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget.

Vad innebär ett finskt förvaltningsområde?

Förvaltningsområden finns för att stärka de nationella minoriteternas rättigheter. Utöver bestämmelser som omfattar samtliga nationella minoriteter finns särskilda rättigheter som gäller i de så kallade förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska.

I dagsläget finns 66 finska förvaltningsområden i Sverige. 23 av dessa kommuner utgörs av förvaltningsområden utifrån bestämmelser av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, medan resterande kommuner utgörs av så kallade frivilliga anslutningar till det finska förvaltningsområdet.

I kommuner som ingår i förvaltningsområdena ska de nationella minoriteterna kunna använda sitt språk i kontakt med myndigheter, både muntligen och skriftligen. Förvaltningsmyndigheter måste se till att det finns personal som behärskar språket eller språken. Kommunen ska också kunna erbjuda barn- och äldreomsorg på minoritetsspråken. Regeringen lämnar, i mån av tillgång på medel, statsbidrag till de kommuner som ingår i förvaltningsområdena. Statsbidraget är avsett att användas till de merkostnader som uppkommer i

kommunen med anledning av de rättigheter som enskilda har enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, och till åtgärder för att stödja användningen av finska, meänkieli och samiska. Statsbidrag till en kommun beräknas med utgångspunkt i dels ett grundbelopp om 660 000 kronor, dels antalet invånare i kommunen den 31 mars året innan bidraget betalas ut. En kommun upp till 400 000 invånare får 3 grundbelopp.

Förvaltningsområden regleras utifrån bestämmelser i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Länsstyrelsen i Stockholms län ansvarar för uppföljningen av förvaltningsmyndigheters tillämpning av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Frivillig anslutning till ett finskt förvaltningsområde

Om en kommun frivilligt vill ingå ett förvaltningsområde ska en ansökan lämnas in till regeringen. Ansökningarna prövas av regeringen årligen. En sådan ansökan ska ha kommit in till Regeringskansliet senast den 1 mars. Vid prövningen av om en kommun efter ansökan ska få ingå i ett förvaltningsområde, ska hänsyn tas till om det finns ett uttalat intresse från berörda minoriteter för att kommunen ska ingå i förvaltningsområdet. Det är kommunen som ska visa att ett sådant intresse finns hos den berörda minoriteten i kommunen.

En kommun som ingår i ett förvaltningsområde efter beslut av regeringen kan ansöka hos regeringen om utträde ur förvaltningsområdet. Regeringen får besluta om utträde endast om det finns synnerliga skäl.

Tidigare beslut

I likhet med vad som anges i motionen har kommunstyrelsen tidigare tagit ställning i frågan om kommunen ska ansöka till det finska förvaltningsområdet (11 februari 2013, § 49, KFKS 2010/527). Ärendet initierades då via ett medborgarförslag och kommunstyrelsen beslutade med anledning av detta att komplettera kommunens information på webb och i broschyrer om minoritetslagstiftningen och dess innebörd på svenska och finska.

Kommunstyrelsen beslutade även att se över hur samråd med representanter från minoriteter bör ske utifrån minoritetslagstiftningen. Som underlag i ärendet anges att det finns osäkerhetsfaktorer kring att bli förvaltningsområde såsom behovsfrågan, statsbidraget, utträdesklausul, kraven på språkkompetensen hos handläggande personal samt att det inte finns forskningsresultat från nuvarande förvaltningsområden och att det utifrån nämnda skäl inte föreslås att kommunen ansöker om att ingå i förvaltningsområdet. Men för att leva upp till grundskyddet i lagstiftningen bör kommunen genomföra aktiviteter föreslagna i

beslutsförslaget. Om kommunen får en samtalspartner i form av en finsk förening och kan ha en bra dialog med minoritetsrepresentanter kan det gemensamt tas fram en behovsbild och göras prioriteringar. Frågan om anslutning till förvaltningsområde kan därför återupptas till kommande år, om behov uppstår.

Juridik- och kanslistabens bedömning

Det är viktigt att konstatera att minoritetslagstiftningen gäller för alla kommuner oavsett om en kommun ingår i ett förvaltningsområde eller inte. Från den 1 januari 2019 reviderades lagen så att rättigheter och skyldigheter stärktes ytterligare. Det innebär bland annat att alla kommuner och regioner ska främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur och de nationella minoritetsspråken ska skyddas och främjas genom olika åtgärder. Frågan om Nacka kommun bör ansöka om anslutning till det finska förvaltningsområdet har som framgår av ovan utretts tidigare. Tidigare utredning initierades genom ett medborgarförslag och en finsk arbetsgrupp var engagerad i frågan. Av minoritetslagstiftningen framgår att regeringen vid en prövning om en kommun efter ansökan ska få ingå i ett förvaltningsområde, ska ta hänsyn till om det finns ett uttalat intresse från berörda minoriteter för att kommunen ska ingå i förvaltningsområdet. Det är kommunen som ska visa att ett sådant intresse finns hos den berörda minoriteten i kommunen. Juridik- och kanslistaben bedömer inte att ett sådant intresse har uppkommit i kommunen som medför att kommunen behöver ompröva sitt tidigare ställningstagande. Däremot bedöms kommunen utifrån minoritetslagstiftningen generellt se över och säkerställa att kommunen fortsatt lever upp till kraven i lagstiftningen. Detta ligger även i linje med kommunstyrelsen tidigare beslut i ärendet från 2013. Det gäller bland annat arbetet med att anta mål och riktlinjer för kommunens minoritetspolitiska arbete. Juridik- och kanslistaben anser att förutsättningarna och möjligheterna för att ansluta kommunen till ett finskt förvaltningsområde redogörs för i detta ärende och med dessa noteringar föreslås motionen vara färdigbehandlad. Det rekommenderas däremot att kommunstyrelsen generellt ser över och säkerställer att kommunen lever upp till kraven i 2019 års stärkta minoritetslagstiftning.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser. För det fall kommunen däremot skulle ansöka om att ingå i det finska förvaltningsområdet innebär det kostnader som uppkommer för att leva upp till åtagandet. Regeringen lämnar, i mån av tillgång på medel, statsbidrag till de kommuner som ingår i förvaltningsområdena. Statsbidraget beräknas med utgångspunkt i dels ett grundbelopp om 660 000 kronor, dels antalet invånare i kommunen den 31 mars

året innan bidraget betalas ut. En kommun upp till 400 000 invånare får 3 grundbelopp.

Konsekvenser för barn

Skyddet mot diskriminering är en av barnkonventionens grundprinciper och kommer till uttryck i artikel 2. Det betyder att varje barn som vistas i Sverige har samma rättigheter oavsett hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationellt, etniskt eller socialt ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i övrigt. Att barn och unga som tillhör minoriteter får stärka sin kulturella tillhörighet är viktigt ur ett barnrättsperspektiv.

Handlingar i ärendet

1. Motionen

Engin Ceylan
Kanslichef
Juridik- och kanslistaben

Anneli Sagnérius
Kommunjurist
Juridik- och kanslistaben